ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ
Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԷՃԱԹՊՕԼ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 140 ղշ.
Ալթը այլըգ . . . 75 »
Իւչ այլըգ . . . 40 »

Վիլայէթլէ եախօտ Օսմանլը եա էճնէպի բօսթասը իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն ։
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղշ.
Ալթը այլըգ . . . 110 »
Իւչ այլըգ . . . 60 »
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր ։

Պագըը 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՖԷՆՆԻՅԷ
ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթըրը իչիւն
1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 5 ղշ.
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 4
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ սարրաֆլէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սըրասը 2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »

Զիյատէ միւտտէթ իչին իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր ։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ աքրէճ օլունմայան էվրագ . իատէ օլունմայաճագ ։

Պագըը 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Պէյազըտտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը գարշըսընտէ նումէրօ 8 տէ տիր ։ — Ղազէթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէսի Միւտիր հազգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմալը կիլիր, քեաֆֆէսի Մէքթուպլար տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէլի իգթիզա իտէր ։

ԱՍԻԹԱՆԷ 16 ԱՊՐԻԼ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Լօնտրատան ալընան թէլէկրաֆնամէլէր, Մըսըր մէսէլէսինին կիթտիքճէ քէսպի էհէմմիյէթ իթմէքտէ օլտուղունու կէօսթէրիյօր ։ Տէյլի Թէլէկրաֆ ղազէթասը, Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ տօնանմալարընըն, իգթիզա իտէրսէ, Մըսըրա կիթմէք իւզրէ հազըր պուլունտուգլարընը պէյան իտէյօր ։

Պունտան անլաշըլըյօր քի, Խըտիվ, Թութտուղու եօլտան վազկէչմէյէ ալլ իթմայի էճնէպի նազըրլարը մէմուրիյէթլէրինէ իատէ իթմէք իսէ, վէ եախօտ Խըտիվ, տէվլէթը Օսմանիյէ թարաֆընտան ազլ ու թէպտիլ օլունմազ իսէ, ղարպ տէվլէթլէրի տօնանմալարընը սէվգ իտիւպ, Մըսըրը ուրմագ նիյէթինտէ տիրլէր ։

Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա տօնանմալարընը սէվգ իտիւպ, Մըսըրը ումուրլարը հալտէ, սաիր տէվլէթլէրին պիթարաֆ գալըպ գալմայաճագլարը մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, տէվլէթը Օսմանիյէնին պիթարաֆ գալամայաճաղը շիւպհէսիզ տիր ։

Բարիզտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա, Խըտիվէ միւշթէրէքէն պիր նօթա կէօնտէրէրէք, ալլ իթմէյի Ինկլիզ վէ Ֆրանսըզ նազըրլարընըն իատէսինի, վէ եախօտ անլէրին եէրինէ պաշգալարընըն գայուլունու թէքլիֆ իթմիշ, վէ պու թէքլիֆին ասէմի գապուլի թագտիրինտէ, չիատէթլի գուլլանմայա մէճպուր օլաճագլարընը պէյան իյլէմիշլէր տիր ։

Ղարպ տէվլէթլէրինին պու նօթայը տօղրուտան տօղրույա Խըտիվէ կէօնտէրմէլէրի զարուրի իտի . անճագ, Խըտիվ պու թէքլիֆի գապուլ իթմէտիյի հալտէ, չիատէթլի մուամէլէյէ կիրիշմէզտէն էվվէլ, Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ իտէճէքլէրի շիւպհէսիզ տիր ։

Զիրա քի, Մըսըրըն էճնէպի նազըրլարը պուլունմալը պուլունմասը, ումուրու տախիլիյէտէն օլուպ, Պապը Ալիյէ այիտ պիր իշ տէյիլ իսէ տէ, Ինկլիզ վէ Ֆրանսըզ տօնանմասընըն սէվգի, տէվլէթը Օսմանիյէնին Մըսըրտաքի մէթպուիյէթ հուգուգունա տօգունաճաղընտան, Ղարպ տէվլէթլէրի, Պապը Ալիյէ միւրաճաաթ իթմէքսիզին պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունուրլար իսէ, տէվլէթի Օսմանիյէյէ տախլի . իլանը հարպ իթմիշ օլուրլար . պու իսէ տէվլէթը Օսմանիյէնին միւշգիւլաթընտա ֆըրսաթ գազանըրըգ, պու տէվլէթին խարապիյէթինի, վէ Ղարպ տէվլէթլէրինին Շարգտագի մէնֆաաթլարընըն մահվընը մուճիպ օլաճաղընտան, Լօնտրա վէ Վէրսայլ գապինէթօլարը, էլպէթթէ պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունմայաճագլար տըր ։

Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա, Մըսըր հագգընտա տէվլէթի Օսմանիյէ իլէ միւշթէրէքէն պիր հարէքէթտէ պուլունմագ իսթէր, չիւնքի անտան պաշգա մուխալէֆէթ թէշէպպիւսիւ իթմիշ օլմալը . Ինկիլթէրրա գամարասընտա պու պապտա իրատ օլունան պիր սուալէ ճէվապըն, Ս. Նօրթգօթ՛ուն տաէլի էճնէպիյէնին էվրագընը իֆշա իտէմէյէճէյինի պէյան իթմէսի տէ, տուվէլի զարպիյէ իլէ Պապը Ալի պէյնինտէ պէօյլէ մուխապէրէթըն ճէրէյան իթմիշ օլաճաղընա տէլալէթ իտիյօր ։

Շիմտի մէսէլէնին բուհու, Խըտիվին Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրանըն նօթասընա վէրէճէյի ճէվապտան, վէ պու իքի տէվլէթ Պապը Ալինին մուվաֆագաթ վէ եախօտ մուավէնէթի իլէ Մըսըրա տօնանմա վէ ասքէր սէվգ իթմէքլէրի հալտէ, Խըտիվին նէ տէրէճէյէ գատար մուգավէմէթ իտէպիլէճէյինտէն, վէ Մըսըր էհալիսինին Խըտիվլէրի իչիւն, նէ տէրէճէյէ գատար գան տէօքմէք իսթէյէճէքլէրինտէն իպարէթ տիր ։

* * *

Շարգի Բումէլի հագգընտա սօն թէլէկրաֆնամէլէրտէ հիչ պիր հավատիս եօգ տուր ։ Պուլղանլարըն Օսմանլը ասքէրի թարաֆընտան մը ճէպ օլմասը միւթթէֆիգ ասքէր թարաֆընտան վէ եախօտ, Պուլկար ասաքիրի միլլիյէսինտէն մի մուհաֆազա օլունմագ լազըմ կէլտիյինէ տայիր տէվլէթլէր պէյնինտէ էլան իթթիֆագ հասըլ օլմամըշ, վէ պու միւշքիլ մէսէլէյէ հիչ պիր գարար վէրիլէմէմիշ տիր ։

Ֆիլ վագը, պու իշ իհթիմալին հէր պիրինտէ պիրըճա պիր թագըմ միւշքիլաթ վար տըր . լաքին, Պէրլին մուահէտէսինին պիր սէմէրէսի կէօրիւլմէք, վէ Եվրօբանըն մէնաֆիյի մուհաֆազա օլունմագ իչիւն, պիրինճի իհթիմալին եանի, Պուլղանլարըն Օսմանլը ասքէրի թարաֆընտան մուհաֆազա օլունմասը մուաթէսինին իլթիզամ օլունմասը լազըմ կէլիր . հէլէ Պուլղանլար Պուլկարլարըն էլինէ պրագըլըրսա, Շարգի Բումէլի հագգընտա Պէրլին մուահէտէսինին թային իթտիյի ահքեամըն հիչ պիրի իճրա օլունամայաճագ, պու այալէթին չօգ կէչմէտէն Պուլկարիսթանա պիրլէշէճէյինէ շիւպհէ եօգ տուր ։

* * *

Եունան մէսէլէսինէ տաիր էլան պիր գարար վէրիլէմէմիշ տիր ։ Եունանլըլար պու մէօհլէթտէն իսթիֆատէ իտէրէք, պիւթիւն Եվրօբա վէ Շարգ ղազէթալարընըն լիսանլարընը քէնտի լէհլէրինէ չէվիրմագա չալըշմագլա մէշղուլ տըրլար ։

Պու մէսէլէնին էն մուհիմ նօգթասը, Եբիրին եանի Եանեա ճիհէթինին Բումինգ մու եօգսա Արնավուտլուգ մու օլմասը մէսէլէսի տիր ։ Արնավուտլար պու գըթանըն էսկիտէն պէրու Արնավուտլուգտան մաասուպ օլուպ, պու կիւն տախի էքսէրի էհալիսինին Արնավուտ պուլունտուղունու իսպաթ իչիւն, Եւրօպայա մէպուսլար կէօնտէրմիշլէրի կիպի Ալպանիա գայինէթօսու տախի պունուն ազմինի իտաա իչիւն էպիր էհալիսինտէն Եւրօպայա իւչ քիշի կէօնտէրմիշ տիր . էն զաիֆի չուրասը քի, պու գըթանըն էհալիսինին Արնավուտ օլմասըրընը իսպաթ իչիւն, կէօնտէրիլէն պու իւչ քիշիտէն իքիսի քէնտիլէրի տէ Արնավուտ օլուպ, միւճէրրէտ Եունան խըզմէթինտէ պուլունտուգլարը իչիւն քէնտի ճինսիյէթլէրի ալէյհինտէ պիր տավատա պուլունմագա կիրիշմիշլէր տիր ։

Եունան գըրալլըղընըն ամուճատը եանընա կէլմէսի տէ եաղըլըգ քէնտիլէրինի սույի գասըտտէն գուրթուլամաղլարը իչիւն թէպտիլ իթմէք մագսատընա մէպնի օլմամըլը տըր . պու սէյեահաթըն պաշլըճա մագսատը, Եունան հագգընտա Բուսիա իմպէրաթօրունուն սահապէթ վէ հիմայէսինի ըրճա իթմէքտէն իպարէթ օլսա կէրէք տիր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Վիէննա 25 ապրիլ

Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա նէշամինէ իճրա օլունաճագ մուգաբէլէ պուլունան նիշանլըլը, հալքըն մուսաատէսիզլիյինէ մէպնի սաալէն 27ինճի կիւնինէ թէհիր օլունմուշ տուր ։

Բուսիա տէվլէթինին Լօնտրա սէֆիրի գօնթ Շուվալօֆ, պու կիւն էօյլէտէն սօնրա, գօնթ Անտրաշիյէ պիր զիյարէթ վէրմիշ տիր, վէ միւքեալէմէյէ պէք ուզուն միւտտէթ պիր խալը միւզաքերատտա պուլունմուշլար . Պօսնանըն սուրէթի իտարէսի վէ Սըրպիստանտա տէմիր եօլլարընըն Ավուստրիա տէմիր եօլլարը իլէ իթթիսալը վէ Սըրպիստանը թայիր մուզաքէրէթ հագգընտա իթթիֆագ էֆքեարը հասըլ կէլմիշ տիր ։

Մէքսիքայը միւլքիյէ հագգընտա վէրիլէճէք գարար, կէլէճէք բէնչէմպէ կիւնի մէզքիւր գօմիսիօնտա մուզաքէրէ օլունաճագ տըր ։

Պէթէրսպուրկ 26 ապրիլ

Բումէլիի Շարգիտէ մուգիմ կէօմիսիօնիւ գիւման ասքէրի Օսմանիյէնին ճէյալի իչիւն, Բումէլի Շարգի թահլիյէսի գօմիսիօնու իթթիֆագը արասը տէյիլ, Տէգէրլիյէթ արասը վալի միւլքիյէթէ զամանի օլմասընա Բուսիա տէվլէթի րազը օլմուշ տուր ։

Բարիզ 26 ապրիլ

Մըսըր մէսէլէսի հագգընտա Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրի մէեանէսինտէ իթթիհատը էֆքեար մէվճուտ օլտուղու մէվզուգէն րիվայէթ օլունույօր ։ Խըտիվ Մըսըր հազրէթլէրի Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրանըն րիզասընա մուվաֆըգ օլարագ, Ֆրանսըզ վէ Ինկլիզ նազըրլար նասպ իտէճէք տիր ։

Եկէր Խըտիվ հազրէթլէրի պու պապտա ըսրարընը թէնզիլ իտէր իսէ, պու իքի տէվլէթ գուվվէի ճէպրիյէ միւրաճաաթ իտէճէքլէր տիր ։

Աթինա 26 ապրիլ

Գրալիչա Օլկա Պօլիսա կիթմէք իւզրէ, Պօսֆօր նամ վաբօրա րաքիպէն, պու սապահ հարէքէթ իթմիշ տիր . միւշարիլէյհա Բուսիա իմբէրաթօրու ալէյհինէ վէրիլէն վէ իմբէրաթօրա իտիլէն սույի գասըտըն ասէմը թէսատիւֆիյէտէն տօլայը իմբէրաթօրա իճրայի թէպրիք իտէճէք տիր ։ Ալէմանիանըն Աթինա սէֆիրի Մ. Բատովից եարըն Պէրլինէ կիտէճէք տիր ։ Մ. Տիլիօմիւն մուսթէշարլըղը իլէ, մուտաֆիլէյհին խարիճիյէ նէզարէթի գայմընգամըլըղընա թային օլունաճաղը մազնուն տուր ։ Մասլահաթկիւզար սըֆաթը իլէ, միւշարիլէյհ Բատովիչին եէրինէ Աթինա սէֆարէթի ումուրունու րույէթ իտէճէք օլան պարօն Բէլէսինի պուրայա մուվասալէթ իթմիշ տիր ։

Պէթէրսպուրկ 26 ապրիլ

Պէթէրսպուրկ գօմիտէսը պիր էյրիմիշ նիշը իտէրէք, կէրէք ասքէրի օլսուն վէ կէրէք սիվիլ օլսուն, հէր քէս մալըք օլտուղու էսլիհանըն ճինս վէ միգտարընը հիւքիւմէթէ պէյան իթմիշ էմր իթմիշ տիր ։ Իմբէրաթօրա պիր տէֆա տահա սույի գասըտ իճրա օլունտուղունա տայիր օլան շայիա էսասըզ տըր ։

Գահիրէ 26 ապրիլ

(Րէօյթ) 1864 իսթիգրազընըն գուպօնու իլէ բէօյլէճէ մահսուլէն վէրիլէն թախսիսաթը սէնէլիյէսի, վէ թէքլիֆա օլունմուշ օլան Մըսըր սույունունուն գուբօն պէտէլի հազըր տըր ։

Լօնտրա 26 ապրիլ

Սալթանաթը Սէնիյէնին Խըտիվ հազրէթլէրինին ալլինի թէքլիֆ իթմէքլիյինէ տայիր Թայմզ ղազէթասընըն նէշր իլէտիյի պիր գըթա թէլէկրաֆնամէ հագգընտա, մէճլիսի մէպուսանտա իրատ օլունան պիր սուալէ ճէվապըն, մումաիլէյհ, մէզգիւր թէլէկրաֆնամէյի միւթալաա իթմիշ օլտուղունու, վէ ֆագաթ պիր էճնէպի տէվլէթ թարաֆընտան միւքէմմէլ թէպլիղ օլունան պիր մատտէ իւզրինէ միւտտէթ վէրմէքտէն միւճանէպէթ լազըմ կէլտիյինի պէյան իթմիշ տիր ։

Բարիզ 26 ապրիլ

Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրի միւթթէֆիգէն տուրպի կիւն Խըտիվ հազրէթլէրինէ պիր նօթա իրսալ իթմիշլէր ։ Մէզգիւր նօթատա Խըտիվ հազրէթլէրի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ նազըրլար նասպ իթմէյէ վէ պու նազըրլարը Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն րիզասը օլմագսըզըն ալլ իթմէմէյէ մէճպուր օլտուղու, վէ չալըշմագ մէզքիւր Խըտիվ հազրէթլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունմազ իսէ, տէվլէթէյնի մէզքիւրէթէյնի թէտպիրլէրէ միւրաճաաթ իտէճէքլէրի պէյան օլունմուշ տուր ։

Լօնտրա 25 ապրիլ

Սալթանաթը սէնիյէնին Խըտիվ հազրէթլէրինի ալլ իթմէք հագգընտա իթթիֆագ թէքլիֆ տայիր, մէճլիսի մէպուսանտա իրատ օլունան պիր սուալէ ճէվապէն, մալիյէ նազըրը Սըր Սթաֆօրտ Նօրթգօթ, տաէլի էճնէպիյէ իլէ խարիճիյէ թէլկրաֆնամէսինին մէզմունունու պիլմէ իթմէտէ քէնտիսինէ ասլա իւ էհէմիյէթ վէրիլմէտիյինի իլէրի պիլմէմէք օլտուղունու պէյան իյլէմիշ տիր ։ Մըսըր մալիյէ նազըրը սապըգ Մ. Բիվէրս Վիլսօն Լօնտրայա ավտէթ իթմէյէ էմր ալմըշ տըր ։

([illegible] Թէլէկրաֆը)

Բարիզ 26 ապրիլ

Մ. Վատինկթօն, տահա պու կիւն Եունանիսթանա տայիր օլան Թահրիրաթը ումումիյէսինի իրսալ իթմիշ տիր ։

Թան ղազէթասընըն զանընճա կէօրէ, միւզաքերաթը ճէթտէ, մէսէլէի Մըսըրընըն սէրիան հալլ օլունաճաղընը իւմիտ իթթիրիյօր ։

Վիէննա 27 ապրիլ

Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչանըն իզտիվաճլարընըն եիրմի պէշինճի սէնէ տէօնիւմի օլտուղու միւնասէպէթիլէ, Վիէննա շէհրինին թարաֆընտան թէրթիպ օլունան ալայը, պու կիւն իճրա օլունմուշ տուր ։ Ալայտա բէք չօգ իզտիհամ վար իտի ։ Միւշարիլէյհիմա հազրէթլէրը սուրէթը ֆէվգէլատէտէ ալգըշլանմըշլար տըր . իմբէրաթօր իչպու ալայը վալատէն տօլայը վալիյէ (Մէր) մէմնունիյէթը ալիմէսինի պէեան իթմիշ տիր ։

Գահիրէ 27 ապրիլ

Մ. տը Պլինկէր Մըսըրտա գալմագ իւզրէ հիւքիւմէթինտէն էմր ալմըշտըր ։

Պարօ պէյ բաշալըգ րիւթպէսինէ թէրֆի օլունարագ, Խըտիվին գալէմի մախսուսունա րէիս թային օլունմուշ տուր ։

ՄԱԹԻՄ

Ղազէթամըզը մաքինայա գօյաճաղըմըզ էսնատէ մաթէթթէէսսիւֆ ալըտըղըմըզ խապէրէ կէօրէ, մէշհուր մաթպաաճըլարտան Ճանիկ Արամ էֆ. իւչ այտան պէրու միւպթէլա օլտուղու հասթալըգտան գուրթուլամայարագ, 59 եաշընտա օլտուղու հալտէ, պու սապահ վէֆաթ իթմիշ տիր ։

Միւթէվէֆֆայի մումաիլէյհին ճէնազէ ալայը, եարըն սաաթ տօքուզտա Խասքէօյտէ Ս. Ստեփաննոս քիլիսէսինէ իճրա օլունարագ օրատան մահալը մէզգիւր գապրիսթանընա տէֆն իտիլէճէք տիր ։

ԻՆԿԻԼԻԶ ՂԱԶԷԹԱԼԷՐԻՆՏԷՆ

—

ՊՈՒԼՂԱՐԻՍԹԱՆ

Պուլկարիսթան բրէնսի ալաֆրանկա ապրիլ այընըն սօնունտա թէկին հէր հալտէ ինթիխապ օլունաճաղընտան, ինթիխապա մէմուր օլան Գօնթրիպիւան (?) մէճլիսինին աղասը բէյաթէրբէյ Թըրնօվայա կիթմէքտէ պուլունույորլար, վէ համթա Պուլկարիսթան ամիրլինտէ պուլունան վարնա չէհրինտէն պիր էրմէնի մէպուսու ինթիխապ վէ թային օլունմաղլա, Թըրնօվայա կիթտիկի իշիտիլմիշ տիր ։

Պաղը մուհթէպէր Եւրօբա ղազէթալարընըն պէեանընա կէօրէ, Պուլկարիսթան Պուլկարլարընըն չիմտիյէ թէկին բրէնսլէրինի ինթիխապ իթմէմէլէրի, Շարգի Ռումէլի վիլայէթինին վալիսի թային օլունմասընա պէքլէմէք իչին իմի · չէօյլէ քի թային օլունտուգտա, քէնտիլէրի վալիի մուչարիլէյհի Պուլկարիսթան բրէնսի ինթիխապ իթսինլէր, վէ պու սուրէթլէ չիմտիլիք Պուլկարիսթան իմարէթի իլէ Շարգի Ռումէլի վիլայէթի, րէիսի իտարէլէրինին ղաթըյյա օլսուն պիրլէշմիշ օլսունլար ։—Էկէր պու հիսապ տօղրու իսէ, Շարգի Ռումէլի վալիսի Ալէգօ բաշանըն Պուլկարիսթան բրէնսի տախի ինթիխապ օլունուպ պու բրէնսլիյի զամիմէի մէմուրիյէթ իտէճէյի մուհթէմէլ կէօրինիյօր ։

Թայմըն Վիէննա մուխպիրի 14 ապրիլ թարիխլիյէ չէքտիյի պիր թէլէկրաֆտա, չիմտիյէ թէկին Թըրնօվատա իճրայի մէմուրիյէթ իթմիշ օլան Պուլկար մէպուսան մէճլիսի թարաֆընտան սուրէթի ղայրը րէսմիյէտէ օլարագ, տուէլը էճնէպիյէ բօլիթիգա մէմուրլարընա թագտիմ օլունան պիր մուֆասսալ մէմօրանտումուն իճմալընը պէեան իտէյօր ։ Պուլկարլար պու մէմօրանտումտա պիլթիւն Պուլկարլարըն պիր նէվ ուսուլը իտարէ թահթընա վազ օլունմասընըն լիւզումունու իսպաթ իտէյօրլար ։ Շիմտիքի Պուլկարիսթան իմարէթի թօբրաղընըն նըսֆը տաղլըգ վէ մահսուլսուզ օլտուղունտան, պիր իմարէթ հիւքիւմէթինին մէսարիֆաթընը թէսվիյէ իտէմէյէճէք տիր ։ Պալգանլարա Օսմանլը ասքէրի վազը, իմարէթ Պուլկարլարը իչին տայիմի թէհլիքէյի մուճիպ պիր չէյ օլաճագ, վէ իմարէթ իսլամլարընը մուգավէմէթէ թէշվիգ իտէճէք տիր ։ Շարգի Ռումէլի Պուլկարլարը պէ թէքրար Օսմանլը իտարէսի թահթընա կիրմէքլիյի գապուլ իթմէզլէր, վէ օնտան գուրթուլմանըն եօլունու պուլմաղա չալըշաճագլար · չու հալտէ հէր թարաֆտան Պուլկարիսթանա մուհաճիր կէլէճէք, վէ իմարէթ թօբրաղը էնվայի թահրիքեաթա հէտէֆ օլաճագ տըր ։ Իմարէթ հիւքիւմէթի տէ հէր նէ գատար տայրէյի մէշրուիյէթի թէճավուզ իթմէմէք իսթէսէ տէ ահալինին, քէնտի գարընտաշլարընըն տավասընը մուհաֆազա իթմէսինէ մանի օլամայաճագ տըր · Հասըլը հէման պիր Պուլկար միլլէթի Պուլկարիսթան, Շարգի Ռումէլի վէ Մակէթօնիա նամլարըյլա իւչ գըսմա մունգասէմ օլուպ, պու գըսմլարտան հէր պիրի այրը այրը սուրէթլէ իտարէ օլունտուգճա, իւչէր գավմ պիր էսասա պաղլանմըշ աատտ օլունամազլար · իմտի, Պուլկար մէպուսլարընըն էֆքեարընճա, թէսվիյէի մուշքիլաթըն էն գօլայ եօլու, պու փարչալարը գալտըրըպ, Պուլկարլարը հէման պիր նէվ իտարէ թահթընա վազ իթմէք տիր ։

—

Երպապը մուհթալաանըն թէրխամըը իտէճէքլէրի վէճհլէ, Պուլկարիսթան գօնսթիթիւսիօնունտա բրէնսին էվլատիյէթ իւզրէ օլաճաղընա տայիր պիր պէնտ մէվճուտ օլմաղլա, Պապը Ալի պու պէնտէ գարշը բրօթէսթօ իթմիշ իտի ·

Բեթէրսպուրկտան 17 ապրիլ թարիխլիյէ Տէյլի Նիւզէ չէքիլէն պիր գըթա թէլէկրաֆա նազարէն, Պապը Ալինին բրօթէսթօսու տէվամ իթմէյէճէյի վէ Պուլկարիսթան իմարէթինին էվլատիյէթ իւզրէ վէ գօնսթիթիւսիօն ուսուլընճա բրէնսի օլաճաղը մէմուլ իտիլմէքտէ իմիշ ։

—

ԱԼԷԳՕ ՎԷ ՐԻՍԹԷՄ ԲԱՇԱԼԱՐ

Թայմըն կազէթասընըն Վիէննա մուխպիրի ապրիլ 15 թարիխլիյէ չէքտիյի պիր թէլէկրաֆընտա չու աթիտէքի ֆըգրայը եազմըշ տըր ։

«Ալէգօ բաշայը Շարգի Ռումէլիյէ վալի թային իթմէք իւզրէ Օսմանլը վիւքէլա մէճլիսինին գարար վէրտիյինէ տայիր Տէրսաատէթտէն վարիտ օլան խապէրլէրէ նազարէն, Օսմանլը լայհասը իւզէրինէ մուզաքէրաթ հիւսնի սուրէթտէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղու անլաշըլըյօր . . . ։ Պապը Ալի հէքումէթէն էվվէլ, Ճէպէլի Լիպնան մուհթէսարրըֆը Ռիւսթէմ բաշայը Շարգի Ռումէլիյէ վալի թային իթմէք իսթէր իտի, վէ պունուն իչին Եւրօբա տէվլէթլէրի իլէ այըրճա մուզաքէրէ իտիւպ, տիւէլի սայիրէ թարաֆընտան մուվաֆագաթ օլունմուշ իտի իսէ տէ, Ռուսիա պիլ քիւլլիյէ մուվաֆագաթ իթմէտի · չիւնքի Ռիւսթէմ բաշա (գօնթ Մարինի) Շարգ քիլիսէսինէ թապի օլմայըպ, Ռօմա քիլիսէսինէ թապի (գաթօլիք) իտի ։ Ֆագաթ Ռուսեանըն ատէմի իթթիֆագընա պէեան իթտիյի չու սէպէպ օ գատար քիֆայէթսիզ կէօրինիյօր քի, չիւպհէ վար քի Ռիւսթէմ բաշանըն Շարգի Ռումէլիյէ վալի օլմասընա մուսաատէ իթմէմէսի վարըլթ գազանմագ վէ իշլէրի պուլունտուգլարը հալտէ իւէրիլէթմէք նիյէթի խաֆիյեսինէ մէպնի իտի ։ Իմտի Ալէգօ բաշանըն վալի թային օլունմասըյլա, Թէսալիէի մէսալիհ եօլունտա պէօյլէ պիր ատըմ ալընմըշ օլաճաղը տէրքեար տըր ։»

Թայմըն մուխպիրի պատէհու Ալէգօ բաշայա հասըլ մուհթալաա իտէրէք տէյօր քի, բաշայի մուչարիլէյհին Շարգի Ռումէլի վալիլիյինէ թայինի, մուճէրրէտ էօյլէ պիր նազիք վէ մուշքիլ մէմուրիյէթէ մուհթէնասիպ իգթիտար ու էհլիյէթի իչիւն օլմայըպ, իւլա, միլլէթճէ Պուլկար վէ մէզհէպճէ օրթօտօքս օլմասըյլա պէօյլէ պիր մէմուրիյէթէ թայինի, մուշքիլաթը հալլէտէնին պիրինի տէֆ իտէճէք օլտուղու իչին իտի ։

—

Նիւ բէօրք Ալէքսէ (?) Բէքէօ նամ Ռուս կազէթասը, ապրիլ 17 թարիխլի նիւսխասընտա, Պէրլին աձահտնամէսինին 17 ինճի մատտէսինէ թէվֆիգըն, տուէլի մուազզամանըն մուվաֆագաթըյլա, Ալէգօ բաշանըն պէշ սէնէ իչիւն Շարգի Ռումէլի վիլայէթինէ վալի նասպ ու թային պույրուլտուղունու րէսմէն խապէր վէրիյօր ։ Շարգի Ռումէլի թանզիմաթ գօմիսիօնու, վալիյի մուչարիլէյհէ մուավէնէթ իթմէք մէմուր օլմուշ տուր · վէ պունուն իչին գօմիսիօնուն մէմուրիյէթի պիր սէնէ տահա թէմտիտ օլունմուշ տուր ։

Թայմըն կազէթասընըն Ֆիլիպէ մուխպիրի, Ալէգօ բաշանըն մէմուրիյէթի, Պուլկարլարըն պիր պէօյլէ գըսմը թարաֆընտան հիւսնի սուրէթտէ թէլագգը օլունտուղունու խապէր վէրիյօր ։

—

ՈՒՄՈՒՐԸ ՄԸՍՐԻՅԷ

Սօն բօսթա իլէ ալտըղըմըզ Ինկիլիզ ղազէթալարընըն թարիխի ապրիլ 18է գատար օլուպ, Մըսըր իշլէրինէ տայիր վէրտիքլէրի էն եէնի խապէրլէր, Ռիւթէր գումբանեասընըն աթիտէ մունտէրիճ իքի գըթա թէլէկրաֆընտան իպարէթ տիր ։

Տէրսաատէթ 16 ապրիլ

«Խըտիվ թարաֆընտան մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ իզամ գըլընըն Թալաթ բաշա Սատրազամ վէ խարիճիյէ Նազըրը իլէ մուլագաթ իթմի ։ Մուախխարըն Խըտիվի գըլաստէ պիր վիւքէլա մէճլիսի աղտ օլունուպ, պունտա անճագ Սէրասքէր Օսման բաշա, աչըղտան աչըղա Խըտիվի մուհաֆազա վէ մուտաֆաա իթմի ։ Խայրէտտին բաշա վիւքէլայա րէճա իթտի քի, պիր գարար իթթիխազ օլունմայաճագ, Թալաթ բաշա իլէ խուսուսի մուխապէրէլէրտէ օլմասըն ։

«Տէվայիրի հիւքիւմէթտէ զանն օլունտուղունա կէօրէ, Օսմանլը վիւքէլասը Մըսըր մէսէլէսինի չէօյլէ պիր սուրէթլէ թէսվիյէ իտէճէք տիր ։ Եանի Խըտիվի Մըսըր խանէտանընտա էվլատիյէթ ուսուլունու թէէսիս իտէն ֆէրմանը հիւմայունը լաղվ օլունաճագ, վէ Խըտիվ տէվլէթի Ալիյէ թարաֆընտան Մըսըր իչին գօմիսէր սըֆաթընը ալաճագ տըր ։ Օսմանլը վիւքէլասը Մըսըր մալիյէ նէզարէթինին պիր Ինկիլիզ վէ նաֆիա նէզարէթինին պիր Ֆրանսըզա իհալէսինի տախի թէքլիֆ իտէճէք տիր ։

«Ռիվայէթէ կէօրէ, Իթալիա տէվլէթի Մըսըր մէսէլէսինտէ Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա իլէ պէրապէր րէյ պէյան իթմէքլիյի թալէպ իտեյօր ։

Տէրսաատէթ 17 ապրիլ

«Թալաթ բաշա հէնուզ հուզուրու Շահանէյէ չըգմամը, վէ րիվայէթէ կէօրէ, զաթը հազրէթի Բատիշահի Խըտիվի Մըսըր թարաֆընտան իզամ գըլընան մէմուրը մուչարիլէյհի հուզուրունա գապուլ իթմէք իսթէմէյօր իմիշ ։»

—

ԶԱՐ ՎԷ ԼՕՐՏ ՊԻԳԸՆՍՖԻԼՏ

Իմբէրաթօր Ալէքսանտր հազրէթլէրի ալէյհինտէ վագը օլան սուի գասըտըն նէթիճէսիզ գալմըշ օլմասը մունասէպէթիյլէ, Ինկիլթէրրա պաշվէքիլի լօրտ Պիգընսֆիլտ վէ իմբէրաթօրու մուչարիլէյհ մուտանընտա, բէք զիյատէ խալիսէթ իւզրէ օլարագ, մուխապէրաթ ճէրէյան իթմիշ տիր, Լօրտ Պիգընսֆիլտ սուի գասըտըն խապէրինի ալտըգտա, բրէնս Կօրչագօֆա թէլէկրաֆ չէքիպ, Զարը թէպրիք իթմիշ, վէ Զար տախի տէրագապ թէլէկրաֆլա ճէվապ վէրիպ, լօրտ Պիգընսֆիլտէ չու տօսթանէ թէպրիքեաթընտան տօլայը շիւքրը թէշէքքիւր իթմի վէ տէմիշ քի, քէնտիսի (իմբէրաթօր հազրէթլէրի) Ռուսիա վէ Ինկիլթէրրա մեանընտա մունասէպաթը տօսթանէնին պագա վէ տէվամընը Եվրօբանըն մէնաֆիի սահիհէսի իչիւն էլզէմ կէօրմէքտէ, վէ չու հիւսնի մունասէպաթըն պագասը իչին քէնտիսի լօրտ Պիգընսֆիլտէ էմնիյէթ իթմէքտէ տիր ։

—

ԳԸՊՐԸՍ

Ինկիլիզ ղազէթալարը Գըպրըս հագգընտա էյի ֆէնա խապէրլէր նէշրինէ պաշլամըշ տըրլար, վէ օրտագ մէվսիմ թէգարրիւպ իթմէքտէ օլտուղունտան, պունտա թէճաճիւպ լազըմ կէլմէզ ։ Էզճումլէ, ապրիլ 16 թարիխլիյէ Լարնագատան (Գըպրըս) Տէյլի Նիւզէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, պու սէնէ իչին Գըպրըսըն հալի բէք ֆէնա կէօրինմէքտէ իմիշ ։ Թիճարէթ եօգ, մահսուլլար գուրագլըգ թէլէֆ օլուեօր · հավա թունճ քէսիլմիշ, թօբրագ տաշ տէմիր · տավարլարտան քիւլլիյէթլի թէլէֆաթ օլուեօր, քէօյլիւլէր էքմէք եէրինէ պիր նէվ ֆէնա քէօք եէմէյէ պաշլամըշլար ։ Իշլէրին չու հալը եէսթ իզթիրապը կէրէք Գըպրըսլըլարը վէ կէրէք Գըպրըստա իգամէթ իտէն Եւրօբալըլարը խայլըճա թիւչարը ըզթըրապ իթմիշ տիր ։

Տէյլի Նիւզ մուխպիրինին րիվայէթինէ պագըլըրսա կէօրէ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Գըպրըստա եօզլէրի Օսմանլը ուսուլընճա թօբլայաճագ իմիշ ։

—

Պուլղարլարըն պիր գաչ այ մուգատտէմ Մակէտօնիատա չըգարտըգլարը իսեանըն նէթիճէսիզ գալմասը իւզէրինէ, Ձէրրա հիւքիւմէթի ինհիյամէն հուտուտունա էնտիրմիշ օլտուղու ասքէրլէրի չիմտի կէրի ալմըշ տըր ։ Իսեանը մէզքիւր նէթայիճինտէն օլարագ, Մակէտօնիատան Սօֆեայա 25,000 Պուլղար մուհաճիրի վիւրուտ իթմիշ տիր ։

—

Տէրսաատէթտէն Եւրօբայա չէքիլէն պազը թէլէկրաֆլար, վիւքէլայի սալթանաթը սէնիյէ հազրէթտա պիր թագըմ տէղիշիք չէլէր խապէր վէրմէքտէ իսէ լէր տէ, պուրաճա մէվսուգ պիր մալումաթ պուլունամազը կիպի, րիվայաթը մէզքիւրէնին սըհհաթ օլմասը տախի գավիյէն մէ ուլ տուր ։

—

Ֆրանսանըն Շալօն-Սիւր-Սօն չէհրինին էհալիսի, քէնտիլէրին հէմչէհրիսի օլուպ 1816 թարիխինտէ Ֆօթօղրաֆը իճատ իթմիշ օլան Նիսէֆօն Նիէբս նամ զաթ նամընա պիր հէյքէլ (արձան) րէքզինէ գարար վէրմիշ տիրլէր ։

Ալեմանեանըն Գօլօնիա չէհրինտէ տախի մարէշալ գօնթ Մօլթքէ նամընա պիր հէյքէլ րէքզ օլունմագ իւզրէ պուլունույօր իմիշ ։

—

Շարգի Ռումէլինին իտարէի մուլքիյէ ու մալիյէսի հագգընտա մուզաքէրէ օլունմագ իւզրէ, Ռուսիա տէվլէթինին պիր գօնֆէրանս աղտընը տուէլի սայիրէյէ թէքլիֆ իտէճէյի խապէրինի, Նիւ բէօրք Ալէքսէ (?) Բէքէօ նամ Ռուս ղազէթասը եալանլա չըգարըյօր ։

—

Տէրսաատէթտէն ապրիլ 13 թարիխլէ Ինկիլիզ ղազէթալարընա չէքիլէն պիր գըթա թէլէկրաֆըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, եէվմի մէզքիւրտէ աղտ օլունան պիր Օսմանլը վիւքէլա մէճլիսինտէ, ասաքիրի օսմանիյէնին Շարգի Ռումէլի վիլայէթինէ կիրմէսի մուխաթարայը մուճիպ օլաճաղընա գարար վէրիլմիշ տիր ։

ԵԻՆԷ

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻՅԷ

[illegible]

Սթամպօլ 14 ապրիլ 1879

Ապրիլ 11 չարշամպա սապահըսը Խօճէյէ Շիրքէթ իտարէսի ահալիյի տէվլէթէ հասսասընը թանըթտըրմագ վէ քէնտիսի ալա բաշա վէ ահալիյի տէվլէթին իսէ Շիրքէթ իտարէսինէ քէմալի թէպայիյէթլէ գուլ օլտուղունու ամմէյէ ֆիլլէն կէօսթէրմէք իչուն, վաբօր իսքէլէլէրինտէ պիրէր իքիշէր մէմուր թայինի իլէ չայէտ ահալի նուհաստ աչչէ վէրէրէք բէշլինէն թէքմիլ թարիֆա իւճրէթինի էօտէմէքլիյէ րազը օլմազ իսէ, վաբօրլար իսքէլէլէրէ ուգրամագսըզըն սավուշուպ կիտէճէքլէրի, օլ մէմուրլար վասըթասը իլէ ահալիյէ պէեան իտիլմէքտէ իտի ։ Վէ վագըա տախի Արնաուտ քէօյիւնտէն քէօբրիյէ իւլէեէն Ն· 28 վէ 23 վաբօրլար օլ սապահըսը Օրթաքէօյ իսքէլէսի էօնիւնէ կէլտիքտէ մէմուրլարտան իշարէթ իլէ ճէվապ ալտըգտա քի, ահալի Շիրքէթին քէյֆի իւզէրէ բէշլինէն թէքմիլ նավլուն իւճրէթլէրինի էօտէմէմիշ, իսկէլէ էօնիւնտէն կէչիպ կիթմիշլէր տիր ։ Ահալի տէվլէթ իլընճախընճ օրատա թօբլանմագտա իքէն, հէր նէ գատար Շիրքէթին պու եէնի թէրթիպինտէն բիւր զաղապ օլմուշ իսէ տէ, էհլի նամուս վէ քէամիլ պէյմաթըն օլտուղու ճիհէթի իլէ սուքիւնէթի իլթիզամ էյլէմիշ իտի ։ Օլ էսնատէ Խօճէյէ Շիրքէթ մայէթինտէ օլան Փանոսեան նամ չախս, ահալիտէն քէնտի զանընճա էօթէքիլէրի պէրիքէրի թահրիգ իտէն պիր ատէմէ տէօնէրէք «չիմտի պու գատար ահալի սըրթընա ալըպ սէն Սթամպօլա կէօթիւր պագալըմ» վէ սօնրա օլ զաթ ճէվապ վէրմէտիյի հալտէ արգատաշընտան «իմտէ» տէյէրէք հագարաթ իթմիշ տիր ։ Ֆագաթ պու մագուլէլէր պիլմէյէլէր քի պիր էհլի քէամիլ չախս ինտէլ գանուն վէ նիզամ գուտսուրթա պուլունմամազը հալտէ, քէնտի զամիրինէճ տօղրու տէլի պէլիէտի պիր սահիպլիյի ագրանլարընա թէյպիլ իտէմէզլէր հէր ան մէզըն օլապիլմէսի կէրէք հուգուգու միլլէ կէրէք ուսուլը պիլէտէն ինսան գըտրընա պալիղ օլունան էն մուգատտէս ինսանլարտան պիրիսի տիր · Նէ չարէ քի պու մէմալիքտէ էօթէտէն պէրու ճիկէրլէրէ գատար եայըլմըշ պիր ուսուլ վէ ատէթ օլմուչ տուր քի Սթամպօլտան 12 սաաթ մէսաֆէտէ տուէլը էճնէպի էօլքէսինտէ հուգուգու ատիլէն աաա օլունան չէյի պու էօլքէտէ թագսիրաթ վէ համագաթ սայըլըր ։ Տիկէր եանտան Փանոսեան էֆէնտի Շիրքէթ մայէթինտէ պուլունտուղու ճիհէթլէ, «քիչի քէնտի չախսի տավասը իչիւն տուր հագիմ օլամազ» ֆըգրասը տարպը մէսէլ թէհվասընճա, մէրգումուն սէօզիւ թէքրարլէնէ մուղայիր օլտուղունու թագտիր իտէրէք, օլ պիր թարաֆա չէքիլիր ։

Պիզ էյնէ հիքեայէմիզէ կէլէլիմ Օրթաքէօյ ահալիսի իքի վաբօրլէրին սավուշուպ կիթտիքլէրինի կէօրտիւքտէ, եայա եիւրիւյէրէք սէքիզն էվիզ քիչի թէ Պէչիքթաշա գատար եիւրիւմիշլէր տիր · Եօլտա րաստէ Սամբօղօ [illegible] հագգընտա [illegible] գուտրէթ [illegible], մուշարիլէյհ պու գատար իզտիհամ եայա եիւրիւմէսինի [illegible] սէպէպ [illegible] սուալ իւլէտիքտէ, ահալիտէն պազըլարը վուգուատը հալի հիքեայէ իւլէմիշ վէ համթա զաթը հազրէթը իխլաֆէթփէնահիյէ Շիրքէթին պու էնի թէրթիպէ ահալի տէվլէթ վէրտիյի խասարաթ վէ զիեան ու զարարտէն էօթիւրիւ արզուհալ թագտիմ օլունա-

ճաղրնը իֆատէ խյէմիշ տիր ։ Միւշարիլէհ հաղրէթլէրի պու միւշքիլաթըն հիւսնիւ սուրէթտէ թէսվիյէսի իչիւն աճայի քէնտի թարաֆընտան մուրախխաս թայինի իլէ Շիրքէթ իտարէսի իլէ խօտ պէ խօտ կէօրիւշմէսինի թավսիյէ խյէմիշ, վէ համթա Շիրքէթ իտարէ մէճլիսի ազալարընտան Մաքսուտեան Սիմօն պէյ յէն ալմըշ օլտուղու պիր մալիւմաթա նազարէն «Խայրիյէ» Շիրքէթ իտարէսինին աճայի թարաֆընտան օլաճաք իֆատէյի տինլէմէքլիյէ հէրան հազըր վէ նազըր օլտուղունու վէ Թարիֆէյի քէնտիլիյինտէն անգարիպ թատիլ վէ թախֆիֆ պույուրաճաղընը թէպշիր խյէմիշ իտէ տէ, աճայի պու խուսուստա Շիրքէթտէն սալա իճաան վէ մէրհամէթ պէքլէմէքտէյիմի վէ քէնտի հուգուգունուն մուհաֆազասը իչիւն քիմէ քի միւրաճաաթ իթմէք լազըմ իտէ, օրայա պաշ վուրաճաղընը վէ Թարիֆէնին աճայի մէնաֆիի իգթիզասընճա միւճէտտէտէն թանզիմինի եալըըզ հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն պէքլէյէճէյինի քէմալի նէզաքէթլէ միւշարիլէհ ազայա իֆատէ վէ պէյան իլէ եօլունա ըճվան օլմուշ տուր

Մէրգումըն Պէշիքթաշա վասըլ օլտուղտա, իսթիքպալէ պէօյլէ պիր գալապալըզ թօփլանմըշ օլտուղունու կէօրմիւշ տիր ։ Օրատա Պէշիքթաշ միւթէսարրըֆը Հասան փաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան եէտի սէքիզ զապթիյէ նէֆէրլէրի թային օլտուղու վէ պու նէֆէրլէրին Շիրքէթ բօլէթասիլըը վէ տավասըը տէրիւհտէ իտէրէք, աճալէտէն բէշինէն նուհաս ապէ իլէ թամամ իւճրէթ թալէպ իթտիկի իւք տէֆա օլարաք կէօրիւլմիւշ տիր ։ Իշպու զապթիյէ նէֆէրլէրինին ամիրլէրինտէն ալտըգլարը թալիմաթլէրի թէճավիւզ իլէ, աստյէշ հալի հէֆգ ու վիճտան խտէճէ եէրինէ, պայաղըճա սիլէթ ճիյէ չէգըլտըգլարը վէ հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն հէնուզ թահսին վէ գապուլ օլմամըշ օլան պիր Թարիֆէյի եէրինէ տիրմէկի ալաթ օլմալէրի պազը ույղունսուզլուգլարա սէպէպիյէթ վէրմիշ տիր քի կէլէճէք պահսիմիզտա պունու տա պէյզարուր վէր իտէճէկիմիզ մաէթթէսսիւֆ պէյան իտէրիզ ։ (Տէվամը)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Այնթապտան ալտըղըմըզ մէքթուպ տուր ·

Այնթապ, 20 մարտ 1879

· · · Միւէլլիֆ,

Ալթիտէքի պէնտի, կազէթայը միւթէպէրէնիզին սիւթիւնլէրինտէն պիրինէ լութֆէն տերճինէ հիմմէթ պույուրուպ նէշրինի իւթիմաս վէ ռիճա իտէրիմ ։

Գալըպի թէէսսիւֆլէ գըրաաթ էթմիշ իտիմ սայըդ Այնթապ մուխպիրինիզին, կազէթայը միւթէպէրէնիզ մարիֆէթիյլէ իլան էթտիրտիկի պէնտին օ ֆըգըրասընը, քի Ներսիսեան մէքթէպինին, պատէլ մէսարիֆի քիւլլիյէ, պիրա մուհասէնաթ գալմասընտան տօլայը ըղհարը թէէսսիւֆ էթմիշ իտի. անճագ մաէլ մէմնունիյէ թահրիրէ միւսարաաթ իտէրիմ քի, մէքթէպը մէզքիւր մահը հալին 7 վէ 8 կիւնլէրինտէ պիր իմթիհանը ումումի վէրմիշ օլուպ, պէնտէնիզտէ միւֆէթթիշլիք սըֆաթը իլէ հազըր պուլունտուղումտան, մէմնունիյէթ ճալիպ մուհասէնաթ վէ սէմէրէ միւշահէտէ էթմիշիմ վէ պիլճիւմլէ հազըրունուն տախի մահզուզիյէթ վէ մէմնունիյէթինի մուճիպ օլմուշ տուր. իմտի իմթիհանը մէզքիւր հազըրնտա ճիւզի մուֆասսալ մալիւմաթ վէրմէք էմէլ ու արզուսունտա պուլունուպ, պէր վէճհի աթի միւպաշէրէթ իտէրիմ ։

Իշպու իմթիհան, չէհրիմիզ մէրխասա վէքիլի Գէր. Տիմոթէոս Տ. վարդապետին թահթը րիասէթինտէ վուգու պուլուպ, պալատէ մուհարրէր կիւնլէրտէ իճրա օլմուշ տուր. տերսլէրի քիլիսէտէ իմթիհանըն իքինճի կիւնիւ Ալէրիգալը, մէրքէզի Թիւրքիա գօլէճի րէիսի իգզէթլիւ Թրօվլիճ վէ քիյասէթլու Տաքթէրքըս հազըրաթը, վէ միլլէթիմիզ միւթէպէրանընտան պազըլարը, վէ չէհրիմիզ բրօթէսթանթ միւթէպէրլէրինտէն տախի րէիսի րուհանի Պ. Գրիգոր էֆէնտի, վէ գօլէճ միւտէրրիսանը Ալէքսան էֆ. վէ սօգթօր Գարեգին էֆ. Սինի հազըրաթը տախի պիթթէշրիֆ հուզուրու ալիլէրի իլէ իմթիհանը մէզքիւրու միւշէրրէֆ գըլմըշլար տըր. իմտի սաաթ 4 բաատէլզէվալտէ բիանօ թէրէննիւմաթը օլարագ, էըմէնիճէ պիր նութգլա իմթիհանէ միւպաշէրէթ օլունտու. իմթիհան օլան տէրսլէր աթիտէքիլէր տիր.

Լիսանը քիթապէթի Միլլիյէ (Հայքապանութիւն), իլմի Բագամ (Թուաբանութիւն), իլմի Ճօղրաֆիա (Աշխարհագրութիւն), Թէվարիխի Միլլիյէ վէ Ալիյէ (Ազգ․ վէ Սրբազան պատմութիւն), իսլամճա (Տաճկերէն)։

Շակիրտան պունտան իքի սէնէ ագտէմ սայըի պիր էրմէնիճէ լուղէթ թէքէլլիւմ էթմէյի պիլմէտիքլէրի հալտէ, միւտտէթի մէզքիւր զարֆընտա էրմէնիճէ սէօյլէշիպ եազմայը թահսիլ էթմիշ օլտուգլարը, վէրտիքլէրի իմթիհանտէ րէյէլէյն պէյան օլտու. մէզքիւր տէրսլէր իչիւն խարիճտէն թային օլան րէսմի միւֆէթթիշլէր — Թադէոս էֆ. Սիմոնը, Ֆիլիպպոս էֆ. Սարգսեան Արմենակ էֆ. Պաղտասարեան, Ցակոբեան էֆ. Կէօվշէնեան, վէ պիրի տէ Աւետիս էֆ. Մէրճանեան իտի տէ, վազիֆըլըն միւսաատէսի օլմատըղընտան կէլէմէյիպ, միւմաիլէյհին քէնտիլէրի ֆալըլէթըլու Տ. Ցակոբ հայր Տ. Ցովհաննէսեան վէ Գարեգին էֆ. Սինիլէ իքմալ էթմիշլէր, սիւալ օլունտուգտա, կէրէք միւֆէթթիշ էֆէնտիլէրի վէ կէրէք հազըրունը մէմնուն գըլաճագ պէյանաթ էտվալլարը իտի ։

Շակիրտանըն Ա. գըսմը 8 չօճուգտան իպարէթ օլուպ Սթամպօլ Ուսումնական խորհուրդու աձքեամընճա մէզքիւր իլմլէրի խաթմ էթմիշ, իսլամճայը տա ճիւզի քիւլլի տողրու օգույուպ եազմայը թահսիլ էթմիշլէր տիր. պու չօճուգլարը մէզքիւր 8 չակէրտանը պէր մուճիպի Նիզամ Հոգաբարձութիւն վէ մէրխասա վէքիլի մէօհր ու իմզասը իլէ պիրէր չէհատէթնամէ վէ իլմօհ թէզգարէ միւմթազանըն միւքաֆաթ վէ պագչիշլէրինէ թէչվիգէն, պիրէր կիւմիւշ խաչ իթա օլունուպ, իմթիհանըն վէ րուխսաթ վէրիլմէթէպատէն չըգմալարընա, պիր գաչը միւտէրրիսին թայինին օլարագ ։ Նիհայէթ չօճուգլարըն գըրաաթ իթտիգլէրի էրմէնիճէ վէ Թիւրքճէ կիւզէլ նութգլար վէ Տիմոթէոս վարդապետ վէ Պ. Գրիգոր վէ Ֆիլիպպոս էֆ. լէր հազըրաթընըն իրատ պույուրտուգլարը միւէսսիր նութգլար իլէ իմթիհանը մէզքիւր բէխիտէյլի հիտամի խիթամ օլուպ, հէր քէս սիւրուրի գալպլէ ավտէթ իթտի ։

Տ. Մովսէս քհնյ. Ժամկոչեան

Երզնկէացիները փարա օլան պիր մէքթուպ տուր ·

· · · խմբագիր,

Կուզամ' այս նուազ երկու առաքինագործ տիկիններու մահը՝ և նոյնի բարեգործական յիշատակութիւնը լրագրոյդ միջոցաւ ազգայնոց ծանօթացնել ·

Մին՝ որ էր տիկին Բրաբիոն Սարրաֆեան, այրեալ շարժումարտ 7, կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի մերձ հարիւրամեայ, չունեց եկեղեցեաց քահանայական զգեստ՝ և երդեցիկ մանկունք և գրեթէ քաղաքիս ողջոյն ժողովուրդ ներկայ էր այս տխուր հանդիսին, որ ամփոփեցաւ ի գերեզման իւր նախնեաց ։ Սորա միակ որդին Մեծ. Գրիգոր աղա Սարրաֆեան իւր հանգուցեալ առաքինի մօր կամացն համաձայն վիճակիս առաջնորդարանի միջոցաւ նուիրեց ազգատաց հինգ հազար ղրշ․, և չորս հազար ղրշ․ քաղաքիս չորից եկեղեցեաց, հազարական ղրշ․ օրհօրդաց և ընկերական վարժարանին, հազար ղրշ․ Ս. Նշանի դպրոցին, հազար ղրշ․ Ս. Կիրակոսի վանուց, այն տաւն երեք հազար ղրշ․էն ի զատ, Մեծ. Գրիգոր աղան ի յիշատակ իւր մօր հոգւոյն երկու հազար ղրշ․ եւս կտակեց, ցկեանս ամեն տարի չորս եկեղեցեաց տալու որ ի նոյն օր եօթնօրեայ պաշտօն մատուցանի ։ Եւ միւսը որ էր տիկին Խակուհի փափազեան՝ ժրաջանս ամուսին հանգուցեալ Մ. Ցօնիկ աղա փափազեանի, այսօր իւր մահկանացուն կնքեց 75 ամաց հասակի, և նորա յուղարկաւորութիւնը խիստ վայելչութեամբ եղաւ որում ներկայ էր գրեթէ ողջոյն Երզնկացին ։ Հանգուցեալ, որ արդէն ծանօթ էր ամենուս իւր բարեպաշտութեամբը · կը կտակէր տասն և չորս հազար ղրշ․ կտակ մի այսպէս ․ հինգ հազար ղրշ․ ազքատաց, երեք հազար ղրշ․ Ս. Նշան եկեղեցւոյ վարժարանին, երկու հազար ղրշ․ եկեղեցեաց, երկու հազար ղրշ․ օրհօրդաց վարժարանին, հազար դահեկան ընկերական վարժարանին, և հազար դահեկան եւս Ս. Նշան եկեղեցւոյ որ ամէն տարի պաշտօն կատարուի ․ իւր ազնիւ որդիքը՝ կատարեցին իւրեանց մօր վերջին կամքը ։

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷ

Քէօսթէնճէտէն թարաֆըմըզա իրսալ օլունան պիր մէքթուպուն պէյանընա կէօրէ, պիր խայլի միւտտէթտէն պէրու Քիւսթէնճէտէ հիչ պիր բարաղ պուլունմատըղընտան, օրատա պուլունան միլլէթտաշլարըմըզ ումուրու րուհանիյէճէ բէք չօգ սըգընտը չէքմէքտէ իքէն պու տէֆա Բաթրիգհանէ թարաֆընտան իւթիւճեան Արժ. Գէորգ վարդապետ Առաջնորդ թային օլունարագ, մահալը մէզքիւր միլլէթտաշլարըմըզ, պիր իքի այտան պէրու պու մահրումիյէթտէն գուրթուլմուշ վէ միւշարիլէյհ Առաջնորդուն հէր թիւրլու հարաքէթինտէն մէմնուն պուլունմուշլար տըր ։

Եինէ մէքթուպու մէզքիւրուն միւհթէվիյաթընտան աղնաշըլըըրնա կէօրէ, միւշարիլէյհ վարդապետ իլէ պազը զէվաթը համիյէթմէնտանըն ղայրէթ վէ հիմմէթի սայէսինտէ, եագընտա չէհրը մէզքիւրտէ պիր մէքթէպ իլէ պիրտէ քիլիսէնին ինշասը թասավվուր օլունմագտա տըր ։

Քէզալիք չէհրի մէզքիւրու էլան իտարէ իթմէքտէ օլան Րումանիա հիւքիւմէթինին հէր էհալիյէ թէմամիյլա հուրրիյէթ վէ իսթիրահաթ պախշ իթմիշ օլտուղու, մէզքիւր մէքթուպտա քէմալը մէսրուրիյէթլէ զիքր օլունմուշ վէ հէր թարաֆ էրմէնիլէրինին տէ պու բահամա նայիլ օլմալարը իչին արզու պէյան իտիլմիշ տիր ։

Շամ սանճաղը տախիլինտէ քէային Պաալպէք նամ չէհիրտէն աշաղըմըզ պիր մէքթուպա կէօրէ, Պէյրութտա նէշր օլունան Լէֆան նամ կազէթա, մուգատտէմա Պաալպէք գայմագամը Ահմէտ պէյ հագգընտա իրթիքեապ իսնատ իթտիյի ճինէթլէ, կէչէնտէ միւր միւշարիլէյհ ղազէթայը մէզքիւր աշէյհինտէ Պէյրութ մէհքէմէսինտէ իգամէի տավա իտէրէք, մուհաքէմէտէ հէր նէ գատար Լէֆան թարաֆընտան չահիտ տինլէտիլմիշ իսէ տէ, պու չահիտլէր մէսմու օլմայըպ, համթա սապըգ-ալը վէ եալանճը օլտուգլարը Պաալպէքտէն պաթէլկրաֆ խապէր վէրիլմիշ օլմաղլա, գայմագամը միւշարիլէյհ հագգընտա

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔՐԱՐ՝ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

ԲԼԷՎՆԱՆԸՆ ՏԻՒՇՄԷՍԻ

Օսման փաշանըն խուրուճի.

(534 Նումերօտան տէվամ)

Պիւթիւն Օսման փաշանըն օրտուսու, կըրնատիյէ ասկէրինին էօնիւմտէ պուլունուպ, սապահ սաաթ սէքիզտէ քիւլլիյէթլի Թիւրք բիյատէ ասկէրի աճէլէ Թէբէլէրտէն ինէրէք, քէօբրիւլէրըն իւզէրինտէ տիզիլտիլէր ։ Բուս բիշտարլարը տէրագապ մէթէրիսլէրինէ բիւճում իտէրէք, տիւշմանըն հարաքէթինի ժէնէրալ կանէցքիյէ խապէր վէրտիլէր ։ Մումայիլէյհ ժէնէրալ կանէցքի պու խապէրի ալընճա, իշարէթ իչին պիր հավա ֆիշէյի աթըլընտան, պիւթիւն խաթթ իւզէրինտէ Թրամբէթալար «սիլահ պաշընա» իշարէթի չալտըլար, կըրնատիյէլէր սիլահա սարըլտըլար, վէ օն տագիգա սիւրմէքսիզին գօլ հէյէթլէրի թէշքիլ օլունտուլար ։

Հավա ֆիշէյինին աթըլտըղընտան պէշ տագիգա սօնրա վէ Թրամբէթալար հէնուզ չալընմագտա իքէն, ժէնէրալ կանէցքի պէկլէրէ բաքըպէն, մէզքիւր քէօբրիւտէն իւչ քիլօմէթրօ մէսաֆէտէ պուլունուպ Սիպէրիա ալայընըն թահթը իշղալինտէ օլան իւէրի մէթէրիսլէրէ գօշմագտա իտի ։

Օսման փաշանըն հալը նիզամը բէք սատէ իտի ։ Ասքէրինի իքիեէ թագսիմ իտիփ, 20,000 նէֆէր, վէ նէհրինտէն տէօրթ քիլօմէթրօ գատար մէսաֆէտէ պուլունան Բուս մէթէրիսլէրինէ եագլաշարագ, եօլ աչմաղա մէմուր իտի ։ Քիւլլիյէթլի ալայը ասքէրի իլէրի եիւրիւմէքտէ, պոնլարըն արգասընտան եայլըմ թապուրլար կէլմէքտէ վէ պու թապուրլարըն սօղրա տա իհթիյաթ ասքէրի պուլունմագտա իտի քի, հէր հանկը նօքթատա Բուս խաթթը տաղըլմաղա եիւզ թութարսա իտէ, օրայա իմտատա կիտմէսի լազըմ վէ ամատէ իտի։ Պու իհթիյաթըն արգասընտան, 500 էրզագ վէ էշեա արապասը կէլմէքտէ իտի ։ 20000 քիշիտէն իպարէթ տիկէր պիր գօլ սախի վիտ նէհրի գըյըսընտա պուլունուպ, պունա, մուհարէպէնին պաշլատըղընտան իքի սաաթ սօրա իլէրիլէմէսի իչին էմի վէրիլմիշ իտի ։ Պու եիրմի պին նէֆէր, սաղտա վէ սօլտա օլան Բուս ասքէրինի կէօզէտէրէք, էվվէլքի 20000 նէֆէրին գուշաթըլմասըսընա մուգաթ իտէճէք իտի ։ Օսման փաշա մուախխարէն իթիրաֆ իթտի քի պու իքինճի գօլը իքի սաաթ սօնրա պիր միւտտէթ վէրմէյի իչին, խաթասը պուլունմուշ օլտու, զիրա էկէր ասաքիրի մէրգումէ մուհարէպէնին պաշլանկըճընտան պիր սաաթ սօղրա եիւրիւմէ իմի, Բլէվնատան չըգմաղա մուվաֆֆագ օլաճագ տը, տէյօր իտի ։

Թիւրքլէր, վիտին էօթէ թարաֆընտա օլան օվասը խաթթը հարպալարընը թէրքիպ իտէրէք, ճէսուրանէ իլէրիյէ ֆըրլատըլար վէ պու հիւճիւմլէրինի հաղըրլամաք իչին, Բուս մէվգիլէրինէ թօփ պիլէ աթմատըլար ։ Պու հիւճումտ օգատար քիւմիթարանէ պիր հիւճիւմ իտի քի, քէօբրիւնիւն գուրպինտէ օլան թէբէլէրտէքի վէ քէօբրիւնիւն էօթէ թարաֆընտա վիտ նէհրի պօյունտաքի թօբլարը, անճագ պիր գաչ կիւլլէ աթմայա վագըթ պուլապիլտիր ։ Բլէվնա գահրամանլարը Բուս թապիալարընտան եաղան գուրշունլարը վէ կիւլլէլէրի տինլէմէյէրէք, սուս բուս իլէրիլէմէքտէ իտիլէր ։ Պու ասկէր պէօյլէ պիր սուրէտ մուհարէպէնին միւթհիշլիյէն վուգու պուլան թէհլիքէլէրիյէ հարպ աթէշինէ ալըշմըշ օլտուղունտան, տիւնեատա էն մէթին ասկէրլէրտէն օլմուշ իտի ։ Մէհարէթլէ եազմագտա օլան ահէշին ալթընտան, հիչ պիր թէլաֆիէ պօշալթմագսըզըն իւչ քիլօմէթրօլուգ մէսաֆէյի եիւրիւմէք, պունուն իսաթինտէ արթըգ պիր չէճաաթ օլմագ իթիթլէք տա օլունապիլիր ։

Օսման փաշա պիզզաթ հիւճիւմէ գօմանտա իտիյօր, զիրա Շահանէ թարաֆընտան հէտիյէ իտիլէն պու պիր ալ աթ իւզէրինտէ, ասքէրին պաշընտա պուլունմագտա իտի ։ Իւչ չէրէքէ պիլէ սիւրմէքսիզին, Թիւրքլէր թաղ. եալարըն էօնիւնէ վարըլ օլարագ, Ալլահ, Ալլահ, սէտալէրիյլէ Սիպէրիա կըրնատիյէլէրինին իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիլէր վէ գըլըճ գըլըճա մուհարէպէյէ պաշլատըլար ։ Ջանն խտէրսին կէօյտէն պիր խօրթում ինմիշ վէ մէրդում կըրնատիյէլէրի մահ իթմիշ իտի ։ Հալ պու քի պու նէֆէրլէրտէն հիչ պիրի թապանտան չըգմայըպ ։ Հէրբսի օրատա տիւշտիւլէր վէ էրթէսի կիւնիւ Թիւրք ասքէրլէրիյէ տուճագ տուճաղա սարըլմըշ լաշէլէրի կէօրիւնտիւ ։ Թիւրքլէր իւք թապուրը զապթ իթտիքտէն սօնրա, պիրինճի վէ իքինճի թապուրլարըն արասընտա պուլունան վէ սէքիզ օնա թօբտան միւրէքքէպէյ օլան թօփճու թապուրինըն իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք, թօբճու նէֆէրլէրինին էքսէրիսինի թէլէֆ իթտիլէր վէ իւք թապուրը նէ իւզէմ իլէ ալըրլար իսէ պինի իւզէմ պու թապուրը տա զապթ իթտի, ալթը գըթա թօբունու ալտըլար ։

(Տէվամը)

իրթիքեապ խտմտաթը թէհադ- գուգ վէ թէպէյիւն իթմէտի- յինտէն, մէզքիւր կազէթա թա- թիլէ մահքիւմ օլմուշ, վէ եալան շահիտլէրի տախի ճէզա կէօրէ- ճէքլէրի եմատէ փիրար իթմիշ- լէր տիր։

Հիւքիւմէթին իշպու հագգըը մուամէլէսինէ պիր չէյ տէ յէմէ- յիզ. իշթէ պէօյլէ օլմալը տըր. Հէր հանկը կազէթա պիր զաթ վէ եա մէմուր ալէյհինտէ պիր չէյ եազտըղը վագըթ, մուհաքէմէ- սիզ գաբատըլմադըտան իսէ, մու- հաքէմէ իտիլմէլի վէ հանկը թա- րաֆ հագըըզ իսէ օնա ճէզա վէր- մէլի տիր. գանունու ատալէթ պունու իճապ իթտիրիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Եունան գըալիչասը Լիվատի- յայա ազիմէթ իթմէք իւզրէ, տիւն սապահ սաաթ օն իքի գա- րըըլարընտա պիր Եունան պէյլիք վափօրու իլէ Պօղազ իչինտէն մի- րուր իթմիշլէր տիր։

— Բումէլիի Շարգի Թանզիմաթ գօմիսիօնունուն էվվէլքի կիւնքի իճթիմաընտա էյալէթը մէզքիւ- րէ նիզամնամէի էսասիի թէք- րար վէ սօն տէֆա օլարագ գը- րաաթ օլունուպ, գաթիէն գա- պուլ օլունմուշ տուր։

—Էվվէլքի կիւն Բումէլի չը- մէնտոֆէրինին Մուրատլը ըսթա- սիօնունտա մանօվրաճա պիր եան- լըշլըգ վուգու պուլարագ, իքի լօ- գօմօթիֆ պիրիպիրինէ հաֆիֆճէ չարբըշմըշլար իսէ տէ, նուֆուսճա պիր զայաթ օլմայըպ, եալընըզ պիր գաչ քիշինին գաֆասը ճիւ- զիճէ եարալանմըշ տըր։

—Զէթինէտէն եապըլտըղընա կէօրէ Գարատաղ բըէնսի իլէ Բա- քա հագըէթլէրի մէեանէսինտէ ճէրեան իտէն մուխապէրէ իւզէ- րինէ, Անթիվարիտէ պիր Գաթօլիք բիսգօպօսլուղու ինհասընա գա- րար վէրիլմիշ տիր։

—Թօքեանէի ամիրէտէ տարպ վէ իմալ օլունարագ չիմտիյէ տէ- կին Թէրսանէի Ամիրէտէ իքի միլեօն ղուրուշլուգ մըգտարը պագըր աղչէ, բէնդչէնպիհ կիւնիւ Մալի- յէ խազինէսինէ կէօնտէրիլմիշտիր։

—Ֆիլիպէտէն Բուսիա սէֆա- րէթհանէսինէ կէլէն պիր թէլէկ- րաֆնամէյէ կէօրէ, ալաֆրանկա ապրիլին 18 ինճի կիւնիւ, Բուսիա- լըլար պագը մէվգիլէրի թախլիյէ- յէ պաշլամըշլար տըր։ Քէզալիք վարնատան ալընան պիր խապէ- րէ կէօրէ Պուրկազ լիմանընտա քիւ- լիւէթլի Բուս ասքէրի պիրիքիպ, Բուսիա ճիհէթինէ ազիմէթ իթ- մէք իչիւն կէմիլէրէ պինտիրիլ- մէքտէ իմիշլէր։

—Բօսթանճըպաշը թէսլիմ օլունան կազէթալարըն պօշ եէրլէրինէ էլ եազըլարը եազըլմըշ վէ արալա- րընտա մէքթուպ [illegible] իսէ, էվվէլճէ օլտուղու կիպի, պուն- տան պէօյլէ տախի, մահալլէրինէ իրսալ օլունմայըպ, նիզամէն իպ- թալ օլունաճագլարը բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթի թարաֆըն- տան իլան օլունմուշ տուր։

—Ֆօպրուճա Թահարիրի հու- տուտ գօմիսիօնունուն իթալիա տէվլէթինին ազա նասպ էյլէտի- յի գայմագամ Պարօն Օրօրէ վէ Փիւզ պաշը Վիչէնօ Բավլա Վիչի- նի Պուգրէշտէն Տէրսաատէթէ կէլմիշլէր տիր։ Մէզքիւր գօմի- սիօն իքմալը մէմուրիյէթ իչիւն եագընտա իճթիմա իտէճէք, վէ մուգատտէմա խալըճա մուպա- հասէ պահիս օլմուշ օլան Արապ Թապիասը մէսէլէսի թէքրար մէյ- տանա չըգաճագ տըր։

—Ֆրանսա տէվլէթի րէիսի վիւ- քէլասը Մ. Վատինկթօն, Բումա- նիա հիւքիւմէթինէ մահրէմանէ պիր թահրիրաթ իրսալ իլէ, Բու- մանիատա պուլունան եահուտի- լէրէ վէրիլմէսի լազըմ կէլէն մու- սաատաթա սայիր տէվլէթ մահրէ- մանէ օլարագ տէվլէթլէրէ իթմայի մալիւմաթ իկըմէսինի թէքլիֆ իյ- լէմիշ օլտուղու մէրվի տիր։

—Մէսմուաթա կէօրէ, մուհա- րէպէ էսնասընտա Բումանիատա գալմըշ օլան հարպ էսիրլէրինին հիւքիւմէթը ասիյէտէն թալէպ օլունան թազմինաթ մէսէլէսի հագգընտա խուլէն միւզաքէրաթ իճրա պուլունմուշ, վէ եէտի սէնէ զարֆընտա պէտէլի թէսվիյէ օ- լունաճագ խազինէ թահվիլաթը օլարագ 1,800,000 ֆրանգ թէ- տիյէ օլունմասընա գարար վէրիլ- միշ տիր։

Բումանիա հիւքիւմէթի իպթի- տատա տէօրթ միլեօն ֆրանգ թալէպ իթմիշ իսէ տէ, պու պապտէ ճէրէյան իտէն միւզա- քէրաթ իւզէրինէ թազմինաթը մէզքիւրէ 1,800,000 ֆրանգա թէնզիլ օլունմուշ։

—Յուման իրթէսի կիւնիւ Գօ- սօվայա տէօրթ թապուր վէ է- տիրնէյէ իքի թապուր ասքէրլէ պիր մըգտար ժանտարմա կէօն- տէրիլմիշ տիր։

—Քիւչիւք Չէքմէճէ գայմա- գամըղը Մագրի քէօյիւնէ նագլ օլունմուշ տուր։

ԽԻՆԷ
ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթի խայրիյէնին պիր ի- ճտալիյի սահա իչտալտի։

Կէչէն ճումա ագշամը բէօք- բիւտէն Իսկիւտարա հարաքէթ իտէն սօն վափօրտա նասըլսա եի- նէ պիլէթ մասասընտան սօլայը միւշթէրի վէ մէմուր արասընտա պիր մունազաա զուհուր իտէրէք, պունուն իւզէրինէ Գըպըըլը Մէհ- մէտ գաբտան վափօրու պիր իքի տէֆա սուբտուրատան սօնրա նիհայէթ իսկէլէյէ կէթիրտիյին- տէ, սէբրագապ եիրմի օթուզ նէ- ֆէր զապթիյէ վէ ասքէր կէթիր- տէրէք, մուխալիֆէթտէ պուլու- նան գըրգ էլլի գատար ահալիյի «Թումրուն չունկլարը» տէյիպ ապ- լօգա իթտիրմիշ, վէ պու սըրա- տա վափօրուն մէմուրու վէ համ- թա թայֆէտէն Լազըն պիրի վէ տահա պիր էֆ. վէ նէֆէրամըն զապթիէլէրի «վուրուն չու կեա- վուրլարա» տէյինճէ, էվիր գու- լու պուլունան նէֆէրլէր տէ ահա- լիյի թէքէլէյէ թէքէլէյէ մէրբէ- յէ վէ օրատան տա մուհթաար- ըըֆըըղա կէօթիւրմիւշլէր վէ պու սուրէթլէ մէզքիւր գըրգ էլլի քի- շի, սէօյլէթմէքսիզին, եալընըզ պիր չիրքէթ գարտանըընը էմրի մուճիպինճէ կիճէնին սաաթ պի- րինտէ հապսա իլգա օլունմուշ- լար տըր։

Պունլարըն իչինտէ իւչ տէօրթ քի- շիտէ եարալանմըշ տըր. պիրա պիր րիվայէթէ կէօրէ, թէհտիտ իչիւն նէֆէրլէրէ մէրգումէ թարաֆըն- տան պու արպէտա արասընտա սիւնկիւ տէ իսթիմալ օլունմուշ իմիշ։ Թէֆրիֆ օլունան- լարտան էօքսիւրիւ միլլէթի- միզտէն օլտուղլարը ճիհէթլէ, կիճէնին նըսֆընտա Իւսկիւտար Մէթրօպօլիթ մահալլէսի Մ. Խաչ քի- լիսէսի վայիզի Հ. Ծերմակեան վարտապէտ իլէ Թաղ. խորհուրդ ազալարընտան տէօրթ պէշ քիշի մութասարըֆլըղա կիտէրէք, մահպուսլարը ալտըրմըշլար տըր։

Իրթէսի ճումա իրթէսի ագ- շամը տախի մէզքիւր իսկէլէտէ սօն վափօր եանաշըրքըն զէման 20 գատար թիւֆէնքլի տիզիլմիշ ի- սէ տէ, հէլէ քի պիր [illegible] չըգմամըշ տըր։ Պու մատտէյէ պի- զիմ ղէն զիյատէ հալլ իտէմէտիյիմիզ մի շիրքէթին պատտա տըր քի մահալլէ հիւքիւմէթ, Շիրքէթին պու հագ- ըըզ տավրանըշը մուհաֆազա իթ- մէք իչիւն քիմինտէն էմիր ալմըշ վէ մուհաֆազայը էհալիյի ուրմա օ- ղուզ բարալըգ պիր գէլլ ու գալ իչիւն տարպ ու թաղրիգ վէ համթ- թա հապս իթմէյէ չըըը ըմըշ տըր։ Պիզ մէմուլ իթմէյիզ քի պէօյլէ պիր սուլքը սեպեան վէ հագսըզ մու- ամէլէտէ պուլունուր պիլիրսէ նէզարէթը ճէլիլէսինին մալիւմաթը պուլուն- տուն։

Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, մահ- պուս օլան էհալի, մէրգումէ գար- թան վէ մէմուր վէ «վուրուն» տէյի էմր իտէն տիկէր էչխաս ալէյ- հինէ իգամէի տաավա իթմիշ օ- լունլա, տավանըն նէթիճէսի խա- պէր ալընմըշտա, աէրճ օլունա- ճագ տըր։

Աճապա Շիրքէթ նէ ֆէյլէսօֆ- լուգ տիւշիւնիւյօր տա չու ույ- ղունսուզ հալլէրին էօնիւնիւ ալ- մագ իչին իւճրէթին, խարէճի մախսուսէտէն էօրնէք ալարագ, թէնզիլ իթմէյէ էլան թէնէզզիւլ պույուրմայօր։ Կէչէն կիւն պու կիւն քի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն ֆիյաթլարըն էնէճէյի հագգընտա, պիլգամտ խարէ մէճլիսի րէիսի Հիւսէյին էֆէնտի թարաֆընտան թէէմինաթ վէրիլ- միշ մէմուլաթ օլարագ եազըլ- մըշ իսէ տէ, պու կիւն պէօյլէ պիր էսէր կէօրիւլմէմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բօմատան 13 ապրիլ թարիխլի- լէ Մ.Ա. կաթօլիքօսընտա եազըլտը- ըըշա կէօրէ, Ալագ Հինգշաբթի կիւնիւ Քիւբէլեան էֆ. Բաբա հազրէթլէրինին հուզուրունա գա- պուլ օլունմուշ տուր։

Էֆէնտիյի միւշարիւլէյհ, հու- զուրունա չըգմազտան էվվէլ հէ- նուզ չիլէտէ իքէն, Բաբա հազ- րէթլէրինէ էրմէնիճէ օլարագ վէ իթալիանճա տա թէրճէմէսի պիր- լիքտէ պուլունտուրուլարագ պիր մէքթուպ եազմըշ վէ պու մէք- թուպտա, թէմամըյլա ֆիւրսիի Շէրիֆէ իթաաթ ու տէխալէթինի պէեան իթմիշ վէ Բաբանըն իւճ- համիյէթ (աուաչնութիւն) վէ եա- նըլմազըգ իթթիյազլարընը թանը- մըշ տըր։

Օն իւչիւնճիւ Լէօն Բաբա հազ- րէթլէրի ֆէվգէլատէ բէտէրանէ պիր գապուլլիյէթտէ պուլունմուշ վէ եարըմ սաաթ գատար միւլա- գաթ իթտիքտէն սօնրա, Տէր- բանճեան վէ Ագշէհիրլեան վար- տապէտլէրի տէ հուզուրունա ճէլպ իտէրէք, անլէրին մուվաճէհէսին- տէ չէօյլէ տէմիշ տիր. «Իշթէ քէ- մալը սաֆվէթլէ Քիլիսէ գուճա- ղընա իլթիճա իթմիշ օլան Մ.Ա. Քիւբէլեանը գուճագլատըմ։»

Բաբանըն պէյնէ իշպու Մ.Ա.Քի- ւր իւնվանընը իսթիմալ իթմէսին- տէն քէչֆ օլունույօր քի, Քիւբէլ- եան էֆ. բիսգոպօս թագտիմ օ- լունաճագ տըր։ Էֆ. ի միւշարի- լէհ Բօմայա միւվասալէթինտէն պէրու, հէր բամբրիգլիք նշանէ- լէրինի թէրք իթմիշ վէ սատէճէ էրմէնի բաբազլարընա մախսուս օլան էլպիսէյի լապիս պուլուն- մուշ օլտուղունտան, Բաբանըն Քիւբէլեան էֆ. յէ Մ.Ա.Քի. իւն- վանընը պու ֆիքրէ մէպնի վէրմիշ օլտուղունա պունտան տա քէչֆ օլունույօր։

Արարատեան Ընկերութեան Հանդէսը

Ագ տէմէ իլան իթտիյիմիզ վէճհ իլէ, քէնտի ամէլ ու հարաքէթա- թը միւթէպէրէսի իլէ մալիւմ վէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւ- հիւնիւ գազանմըշ օլան միլլէթէ ֆայտալը մէզքիւր Արարատեան ընկերութիւն տէօրտիւնճիւ սէնէսինէ գատէմ պասմըշ օլտու- ղու միւնասէպէթլէ, տիւնքի կիւն Գալաթատա Ցարութիւն Գաս- պարեանըն սալօնունտա բէք կիւ- զէլ վէ մութանթան սուրէթտէ պիր գիյաֆէթ իճրա օլունմուշ տըր։

Էհէր տիւնքի կիւն իչին միլլէ- թիմիզէ բէք չէրէֆլի պիր կիւն օլտու տէր իսէ, միւպալաղա իթ- միշ օլմայըզ։

Սարաֆեան բաշա հազրէթլէրինին րիյասէթի թահթընտա օլարագ, սաաթ 5½ բատտէլէրինէ գըյ- նէթ պաշլանմըշ, վէ տավէթ օ- լունան էհալիտէն միւթէճավիզ զէվաթը միւթէպէրէ միւզէյյէն պիր մասատա թաամ իթմիշ տիր։

Արարատեան ընկերութիւնուն ումումի մէճլիսի րէիսի Գարբի- էլ էֆ. Նորատունկեան էվվէլ է- մրատ կիւզէլ վէ միւէսսիր պիր նութգ իրատ իթմիշ, իշպու գիյ- աֆէթին մագսատընը պէեան իթ- միշ տիր։

Պատէհու Սարաֆեան բաշա հազ- րէթլէրի շիւքրէթլու Բատիշահը- մըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին եաշ ու հայաթը իչիւն պատէ թէքլիֆ իտէրէք, պու միւնասէ- պէթլէ խըրսաթ [illegible] մէգալէ- սինտէ [illegible] միշ տիր քի, Օսմանլը բատիշահլարը իչինտէ էրմէնիա- թանտա ըսլահաթը ճէմիյէտ վէ Թանզիմաթը խայրիյէ իճրա իթ- մէք իչիւն, Բատիշահըմըզ չէվ- քէթլու Սուլթան Համիտ խան հազրէթլէրի պիր աչընամէ իմ- զալամըշ տըր։

Մուախխըրէն Նուպարեան Տիգ- րան էֆէնտի Բամրիգ Նիկօսեա Սըրպազան հազրէթլէրինին էօմր ու հայաթը իչիւն պատէ թէքլիֆ իթմիշ վէ Թ.Ա. Լոռէթեան, Տօ- [illegible] Տէր-[illegible] վէ [illegible] Նամ միւ- թէպէր զավաթլէրին մախալիր էֆէնտիլէրի վէ Պէտան պէյ, Խ[illegible] կարապետ, Շաչեան Պօղոս վէ Պէտրոս, Մէրիճէմիլի Ցարութիւն, Շիշմանեան Զարեհ, Արմինունի Յովհաննէս, Այվազեան Անդրանիկ վէ Կիւլփէլեան էֆէն- տիլէր սաիր էրմէնիճէ վէ ֆրան- սըզճա իսթանփըրլար բէք կիւզէլ վէ տըքգաթէ շայան նութգլար ի- բատ իլէ [illegible] թէքլիֆ իթմիշլէր վէ քեաֆֆէսի տէ ալգըշլարլա գապուլ օլունմուշլար տըր։

Իշպու գիյաֆէթ իւչ սաաթ գա- տար տէվամ իթմիշ, Սարաֆեան բաշա հազրէթլէրինին, իքինճի պիր նութգ իլէ խիտամ պուլ- մուշ վէ տավէթլի օլան զէվաթը միւթէշէքքիր, Ընկերութիւն ա- զալարընա սամիմի օլարագ տէֆա տէֆա թէշէքքիւրատըն մատտէտին, [illegible] [illegible]

Իշպու գիյնէթ իւչ սահաթ գա- տար տէվամ իթմիշ, Սարաֆեան բաշա հազրէթլէրինին, իքինճի պիր նութգ իլէ խիտամ պուլ- մուշ վէ տավէթլի օլան զէվաթը միւշարիւլէյհ Ընկերութիւն ա- զալարընա սամիմի օլարագ տէֆա տէֆա ըզհարը թէշէքքիւրատըն սօնրա, սաաթ տօգուզտա սաչըլմըշ- լար տըր։

Իշպու գիյնէթէ տավէթ օլունան Գ. Նորատունկեան էֆ. իլէ Զարեհ Շիշ- մանեան էֆէնտի իրատ իթտիքլէրի նութգլարը եարընքի նիւսխէմիզ- տէ աէրճ օլունաճագ տըր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տէրսաատէթ ատլիյէ միւֆէթթիշ- լիյի մահքէմէի թէմիզ ազասընտան Սալիմ էֆէնտիյէ,

Մէճլիսի թէմիզ պաշ միւտտէիի ումումիլիյի ալիտատան Գօսթագի էֆէնտիյէ,

Ատլիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէ թէշքիլ օլունան հէյէթի միւտիրլիյի մէֆսուխ հէյէթ ճէմիյէթի րէիսի Բիւշտի էֆէնտիյէ,

Հէյէթ միւտիրլիյի մուավինլիյի մէֆսուխ հէյէթ ճէմիյէթի ազասընտան Մէլիք էֆէնտիյէ,

Նէզարէթը միւշարիլէյհատա թէշքիլ օլունան ումուրու ճէզայիյէ միւտիր- լիյի պէշինճի մահքէմէի թէմիզ ազասընտան Կօսթանտի էֆէնտիյէ,

Սթամպօլ մահքէմէի իպթիտասը միւտտէիի ումումիլիյի հէյէթը սուլ- հիյէ մէմուրու Մէհմէտ էֆէնտիյէ,

Սթամպօլ մահքէմէի իպթիտասը միւտտէիի ումումի մուավինլիյի Յով- հաննէս պէյէ,

Սթամպօլ պիտայէթ մէհքէմէ- սի միւտտէիի ումումի մուավինլիյի, մէհ- քէմէի թէմիզ մուլազըմլարընտան Համզա պէյէ,

Տիկէր պիտայէթ մահքէմէսի միւտ- տէիի ումումի մուավինլիյի, մէքթէ- պի հուգուգ մուալլիմի Նանգօ էֆէն- տիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ։

ԻԼԱՆԱԹ

ԲՈՒՍՈՒՄԱԹ ԷՄԱՆԷԹԻՆԻՆ ԻԼԱՆԱԹԸ

1200	գըյէ	կաղ
1280	»	պէյթին եաղը
480	»	մօհիւր գուրշունու
260	»	գըննապ
150	»	սարը վէ գըրմըզը թօբ- րագ պօյա
140	»	մում
120	»	պէզիր եաղը
60	»	իսթիւպէճ
50	»	նէֆթ եաղը
20	»	չիվիտ
24	թուլ	Ամէրիգան պէզի
60	տէսթի	գատա պօյա

Բուսումաթ էմանէթը ճէլիճէսի տաիրէսինէ գուլլանըլմագ իւզ- րէ, պալատա ճինս վէ մըգտարը կէօսթէրիլէն էշեա, ճէմիյէթը րուսումիյէճէ պիլ միւնագասա մէթալիք ագչէ հիսապը իլէ, նի- հայէթ չէհրը նիսանըն 30ունճու բազար իրթէսի կիւնիւնէ թէ- գարրուր իտէճէք ֆիյաթ միւճի- պինճէ միւպայաա օլունաճաղըն- տան, էնպայը միւնագասատա պուլունմագ արզու իտէնլէրին, չէհրը մէզպուրուն 17նճի սալը կիւնիւնտէն իթիպարէն, սալի- իւ զիքր օլունաճագ կիւնինէ տէկին բազար վէ ճումա կիւն- լէրինտէն մաատա, պէհէր կիւն սաաթ ալթըտան եէտի պուչու- ղա գատար ճէմիյէթը մէզքիւրէտէ մէվճուտ պուլունմալարը իխթար օլունուր։

14 Նիսան 95 1—2

Բուլ վէ էվրագը սահիհէ բա- քէթլէրինէ իսթիմալ օլունմագ իւզրէ, իշպու 95 սէնէի մալիյէսի իչիւն տամղա խարճսինճէ մու- պայաասընա յիւզում կէօրիւնէն եիւզ բաքէթ մուգավանըն, օլ պապտէ թանզիմ օլունան մուգա- վէլէնամէտէ միւնաէրիճ չէրաիթէ թէվֆիգ էն, վէ թարիխի իլան- տան իթիպարէն, ճէմիյէթը րու- սումիյէտէ միւնագասասը իճրա օլունարագ, իշպու 95 սէնէսի չէհրի նիսանըն եիրմի իւչիւն- ճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ ազ- շամը սաաթ օնտա գարարը գա- թիի վէրիլէճէյինտէն, իթաալը- նա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզ- քիւրէյէ տէկին, ճէմիյէթը մէզքիւ- քիւրէյէ պիլ միւրաճաա, չէրաի- թի մուգավէլէյի էօյրէնիպ, օ- նա կէօրէ միւնագասայա կիրիչ- մէլէրի լազըմ կէլէճէյի իլան օլու- նուր։

14 Նիսան 95. 2—1